

Силабус курсу ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДУМКИ

Освітній ступінь – третій (освітньо-науковий)
Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність: 013 Початкова освіта
Освітньо- наукова програма «Початкова освіта»
Кількість кредитів – 5
Рік підготовки – 2, семестр – 3
Компонент освітньої програми: вибіркова

Дні занять: вівторок, 13.45-16.40, ауд. 142
Консультації: середа 16.00, ауд. 142

Мова викладання: українська

Керівник курсу

д. пед. н., проф. **Кравець Володимир Петрович**

Контактна інформація kravets@tnpu.edu.ua 0673506521

Опис дисципліни

Курс «Історія педагогічної думки» спрямований на формування в аспірантів системи знань про історико-педагогічні ідеї класиків педагогіки, визначних представників регіону в сучасних наукових дослідженнях; усвідомлення аспірантами значимості володіння методами ретроспективного аналізу історико-педагогічних явищ і фактів, вміння використовувати здобутки педагогічної мудрості під час вирішення комплексних проблем у галузі освіти (початкової освіти), пошуковій та викладацькій діяльності. У програмі акцент зроблений на історико-педагогічній спадщині педагогів західного регіону України, Буковини та Закарпаття: О. Духновича, Ю. Дзєровича, С. Сміль-Стоцького, Б. Ступарика.

Метою викладання навчальної дисципліни «Історія педагогічної думки» є: творче використання історико-педагогічних ідей визначних українських та зарубіжних педагогів у процесі розв'язання комплексних проблем у галузі освіти (початкової освіти).

Зміст дисциплін «Історія педагогічної думки» розроблено на основі відповідних вимог щодо підготовки аспірантів до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та галуззю з урахуванням дев'ятого рівня національної рамки кваліфікацій: здатності особи розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

Навчальний контент

	Тема	Результати навчання
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ ШКОЛИ І ПЕДАГОГІКИ		
1	ТЕМА 1. Вступ. Історико-педагогічні ідеї у сучасних наукових дослідженнях	Здатність до критичного осмислення історико-педагогічного досвіду та структурування фактологічного матеріалу на тлі нових досліджень у історичній науці. Уміння здійснювати теоретичний аналіз педагогічних проблем в контексті історичного розвитку.
2	ТЕМА 2. Педагогічні ідеї Я. А. Коменського та їх роль у реформуванні сучасної початкової освіти	Знання сучасних наукових досліджень з використанням ідей Я. А. Коменського. Усвідомлення глобальності та енциклопедичності ідей мислителя для реформування початкової освіти. Вміння аналізувати співіснування консервативних та прогресивних тенденцій у творчості Я. А. Коменського..
3	ТЕМА 3. Вплив педагогічних ідей Й. Г. Песталоцці на розвиток сучасної початкової освіти.	Знання нових течій у педагогіці, які продовжили ідеї епохи Просвітництва. Усвідомлення аспірантами взаємозв'язку та взаємовпливу між філософськими, культурологічними та педагогічними теоріями.
4	ТЕМА 4. Реформаторська педагогіка зарубіжних країн у кінці XIX – поч. XX ст. та її відображення у сучасних історико-педагогічних дослідженнях. Дж. Дьюї як засновник проєктного навчання.	Знання освітніх технологій, започаткованих у працях видатних зарубіжних педагогів-реформаторів. Здатність до критичного осмислення причин переходу від традиційної педагогіки до реформаторської; розуміння позитивних та негативних наслідків цього процесу у сучасній педагогіці.
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНІ ІДЕЇ КЛАСИКІВ УКРАЇНСЬКОЇ ПЕДАГОГІКИ		
5	ТЕМА 5. Педагогічні погляди Г. С. Сковороди.	Знання особливостей розвитку педагогічної думки в епоху українського Відродження та їх наслідки для подальшого розвитку національної освіти. Усвідомлення етико-філософської концепції Г. С. Сковороди та її значення для сучасної освітньої галузі. Ідея народності як основа національного виховання. Спільне та відмінне у поглядах Ж.-Ж. Руссо та Г. С. Сковороди.

6	ТЕМА 6. Педагогічні погляди О. Духновича.	Усвідомлення поєднання народного та релігійного виховання, знання практичного вкладу педагога у розвиток дидактики та шкільництва на Закарпатті.
7	ТЕМА 7. Ідеї реформаторської зарубіжної педагогіки у творчості українських педагогів Західної України, Буковини та Закарпаття кінця ХІХ – поч. ХХ ст. Педагогічні погляди та культурно-просвітницька діяльність Н. Кобринської, К. Малицької, І. Блажкевич, С. Смаль-Стоцького.	Знання та усвідомлення відмінностей розвитку педагогічної думки на Правобережній та Лівобережній Україні. Роль особистості педагога в історико-педагогічній науці, персоніфікація педагогічної думки. Врахування полікультурного підходу до розгляду педагогічної проблематики у вказаних регіонах.
8	ТЕМА 8. Просвітницька діяльність та педагогічні погляди Ю. Дзеровича.	Усвідомлення ідеї християнського гуманізму Ю. Дзеровича. Необхідність об'єднання та погодження зусиль держави, сім'ї і церкви для успішного виховання молоді. Значення практичної діяльності педагога для розвитку шкільництва в Галичині.
10	ТЕМА 9. Педагогічна думка українських педагогів в еміграції Ідеї національного виховання С. Сірополка, Г. Ващенко, С. Русової.	Вплив педагогічної думки діаспори на розвиток історико-педагогічної науки та шкільництва. Ідея національного виховання та національного відродження в працях українських педагогів в еміграції.
11	ТЕМА 10. В. О. Сухомлинський та сучасна початкова школа.	Знання особливостей початкової освіти у педагогіці В. О. Сухомлинського. Усвідомлення необхідності критичного осмислення спадщини педагога у Новій українській школі.
12	ТЕМА 11. Інноваційні ідеї О. Захаренка.	Знання змісту, форм, методів роботи в авторській школі О. Захаренка, як об'єкта дослідження в педагогічній науці. Знання аспірантами основних засад та особливостей Сахнівської школи та вміння переносити кращий педагогічний досвід у практичну діяльність у ЗВО.
13	ТЕМА 12. Б. Ступарик як дослідник проблем українського шкільництва.	Роль педагога в пропаганді історико-педагогічних досліджень, становлення національної школи та розвитку шкільництва Галичини протягом різних історичних періодів та спроби денаціоналізації

		української школи на тлі іноземного панування.
14	ТЕМА 13. Ідеї класиків педагогіки у дисертаційних дослідженнях проблем нової української школи.	Уміння аспірантами критично аналізувати, структурувати та осмислювати дисертаційні дослідження з врахуванням сучасного стану та проблем педагогічної науки й розвитку сучасної початкової школи.
15	ТЕМА 14. Аналіз тенденцій розвитку початкової освіти в Україні у кінці XX - на поч. XXI ст. Ідеї класиків педагогіки та розвиток сучасної початкової школи.	На основі системного наукового світогляду аналіз складних явищ суспільного життя, зв'язок загальнофілософських проблем з вирішенням завдань, що виникають в інноваційній педагогічній діяльності. Усвідомлення необхідності епохи переходу від одних ідеологічних цінностей до інших. Складність та проблематичність розвитку педагогічної думки на сучасному етапі. Вміння використовувати загальнопедагогічні підходи у дослідженнях щодо виявлення й вирішення актуальних проблем сучасної освіти.

Літературні джерела

1. Артемова Л.В. Історія педагогіки України: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ, «Либідь», 2006. 424 с.
2. Бойко А. Т. Педагогічні погляди та освітня діяльність Костянтини Малицької : автореф. дис. 13.00.01. Тернопіль, 2012. 20 с.
3. Борис У. З. Педагогічні ідеї та освітня діяльність Б. М. Ступарика (1940-2002 рр.) : автореферат дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01. Тернопіль, 2015. 18 с.
4. Васьківська Г.О. Дидактика початкової школи: навчально-методичний посібник. Київ : Педагогічна думка, 2019. 240 с.
5. Державний стандарт початкової освіти: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti>
6. Дубінка М. М. Розвиток пізнавального інтересу в молодших школярів у педагогічній спадщині В. О. Сухомлинського : дис.... канд. пед. наук : 13.00.01. Кіровоград, 1998. 191 с.

7. Духнович О. В. Вибрані твори [Текст] / О. В. Духнович ; упоряд., вступ. ст., підгот. текстів та прим. Д. М. Федак ; ред. кол. І. М. Різак [та ін.]. Ужгород : ВАТ "Видавництво "Закарпаття", 2003. 566 с.
8. Заліток Л. М. Книжка як засіб виховання молодших школярів у педагогічній спадщині В. О. Сухомлинського : автореф. дис канд. пед. наук. 13.00.01. К., 2011. 20 с.
9. Замашкіна О. Д. Проблеми розвивального навчання молодших школярів в українській педагогічній науці (60-90 рр. XX століття) : автореф. дис.... канд. пед. наук : 13.00.01. К., 2005. 20 с.
10. Інформація для дослідників у галузі історії педагогіки: http://library.udpu.org.ua/library_files/istoruk_ped_almanax/2015_1/18.pdf
11. Історія української школи і педагогіки: Хрестоматія. Упоряд. О.О.Любар. К: Т-во «Знання», 2003. 766 с.
12. Кіра Р. В. Культурно-просвітницька діяльність та педагогічні погляди Степана Сірополка : автореф. дис. 13.00.01. Івано-Франківськ, 2001. 19 с.
13. Кравець В. П. Історія класичної зарубіжної педагогіки та шкільництва. Тернопіль, 1996. – 436 с.
14. Кравець В. Історія української школи і педагогіки. Тернопіль. 1994. 360 с.
15. Кравець В.П. Зарубіжна школа і педагогіка XX ст. Тернопіль, 1996. 290 с.
16. Мешко О.І., Янкович О.І., Мешко Г.М. Короткий виклад курсу «Історія зарубіжної школи і педагогіки»: Навчально-методичний посібник. -Тернопіль: ТДПУ. 2012. 82 с.
17. Мешко О.І., Янкович О.І., Мешко Г.М. Короткий виклад курсу «Історія української школи і педагогіки»: Навчально-методичний посібник. – Тернопіль: ТДПУ, 2012. 95 с.
18. Пастушенко Н. М. Просвітницька діяльність та педагогічні погляди Юліяна Дзеровича : автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01. Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. Київ, 2001. 22 с.
19. Скільський Д.М. Історія української педагогіки. Ілюстрований навч. Посібник. Д.М. Скільський. — Тернопіль: Навчальна книга – Богдан,. 2012. 340 с.
20. Сірополко С. Історія освіти на Україні. Київ : Наукова думка, 2001. 912 с.
21. Тимчик М. П. Своєрідність соціальних явищ у ставленні до О. Духнович в контексті сучасної педагогіки. <http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2018/3/8.pdf>
22. Ткачук Л. В. Педагогічне забезпечення успіху в навчанні молодших школярів у творчій спадщині В. О. Сухомлинського : автореф. дис.... канд. пед. наук : 13.00.01. Умань, 2001. 227 с.
23. Українська педагогіка в персоналіях: У 2 кн. Кн. 1: Навч. посібник за ред. О. В. Сухомлинської. К.: Либідь, 2005. 624 с.
24. Українська педагогіка в персоналіях: У 2 кн. Кн. 2: Навч. посібник за ред. О. В. Сухомлинської. К.: Либідь, 2005. 552 с.
25. Хрестоматія з української класичної педагогіки: К.Ушинський, С.Русова, А.Макаренко, Г.Ващенко, В.Сухомлинський. Навч. пос. /Укл. В.Кравець, О.Мешко. К.: Грамота, 2008. 768 с.

26. Шоліна Т. В. Педагогічні ідеї та освітньо-громадська діяльність Степана Смаль-Стоцького (1859 – 1938 рр.): автореф. дис. 13.00.01. Тернопіль, 2011. 19 с.

27. Янкович О. І. Ідеї Я. А. Коменського в контексті розвитку сучасних виховних технологій у початковій школі. Ян Амос Комеський – великий педагог минулого (до 425-річчя від дня народження) : матеріали II Всеукраїнських педагогічних читань, Херсон, 24 березня 2017 р. Херсон, 2017. С. 314–315.

28. Янкович О. І., Янкович І. І. Метод взаємодії «від серця до серця» в українській та зарубіжній педагогіці. *Таврійський вісник освіти*. 2016. № 1 (53). С 56–59.

29. Tereshchuk H., Yankovych O., Binytska K., Binytska O., Kuzma I. Ivanna Blazhkevych about the development of pre-school education as a factor in building a strong state. SHS Web of Conferences. 2020. T. 75. C. 1005

https://www.researchgate.net/publication/340176863_Ivanna_Blazhkevych_about_the_development_of_pre-school_education_as_a_factor_in_building_a_strong_state

.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються меншою кількістю балів (75% від можливої максимальної кількості балів за певний вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин.
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття. Виконані завдання (есе, творча робота, проекти) перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1-4) усне опитування, тести, завдання	30
Модуль 2 (теми 5-9) усне опитування, тести, завдання	30
Творча робота (теми 1-9)	20
Підсумкова контрольна робота (теми 1-9) – тести, завдання	20

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) Навчальний контент (розширений план лекцій)
- 2) Тематика та зміст практичних робіт
- 3) Електронне навчання в системі MOODLE